

УДК 338.2

БІЗНЕС-АНАЛІЗ РИНКУ СИРОВИНИ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА БІОТОПЛИВА**Шіковець К. О., Мартинюк В. В.**

Київський національний університет технологій та дизайну

Проаналізовано тенденції та перспективи розвитку ринку сировини для виробництва біопалива в Україні, проведено сегментацію і опис структури ринку. Розглянуто зарубіжний досвід розвитку ринку. Розглянуто питання підвищення конкурентоспроможності вітчизняних виробників сировини для виробництва біопалива.

Ключові слова: *бізнес-аналіз, ринок сировини для виробництва біопалива*

На сьогоднішній день підвищення еколого-економічної ефективності функціонування аграрних підприємств можливо на основі впровадження інноваційних еколого-орієнтованих технологій в сільськогосподарське виробництво, у тому числі заснованих на використанні біопаливних енергетичних ресурсів.

Загальна проблема при використанні сільськогосподарської сировини для отримання палива полягає в тому, що воно конкурує з виробництвом харчових продуктів.

Постановка завдання

Метою статті є розробка пропозицій щодо розвитку ринку біопалива з використанням сільськогосподарських енергетичних культур.

Необхідно визначити наскільки широке застосування біопалива відповідає принципам сталого розвитку, і зробити цей напрямок енергетики екологічно безпечним і таким, що не підриває соціальну та економічну системи країни та є не загрозливим для її продовольчої безпеки. Все це характеризує особливу актуальність і практичну значимість дослідження проблеми – підвищення еколого-економічної ефективності виробництва на основі використання біопалива в умовах розвитку інноваційних процесів сільського господарства.

Результати досліджень

У століття, коли природні енергетичні ресурси витрачаються мільярдами тонн по всьому світу, коли продукти переробки нафти, вугілля, забруднюють навколишнє середовище, коли вартість енергії зростає в геометричній прогресії, слід шукати альтернативні шляхи вирішення. Саме тому все більше розвивається біоенергетика.

На сьогоднішній день популярність твердого біопалива у світі зростає. Багато європейських виробничі підприємства використовують даний ресурс для отримання тепла, як альтернативу газу.

Україна володіє достатнім потенціалом розвитку даного напрямку. Велика кількість родючих земель і розвиток сільського господарства сприяє збільшенню сировинної бази для створення твердого біопалива.

В Україні тверде біопаливо виготовляють у формі паливних гранул або пелет, а так само у формі брикетів. Найбільш популярною сировиною для виготовлення вітчизняного твердого біопалива являються продукти переробки соняшнику, зокрема лузга. Це обумовлено великими площами насаджень даної культури та її високою врожайністю. Так, наприклад, в 2012 році було зібрано 8387,1 тис. тонн, а вже в 2013 році – на 32% більше.

Велика частина біопалива йде на експорт, а на власне споживання залишається близько 20%. В Україні установка біокотла для промислових цілей тільки набирає обертів, а в особистих цілях домогосподарств – обчислюється одиничними випадками.

Незважаючи на ще слабкий розвиток біоенергетики в Україні, виробництво і реалізація біопалива обчислюється мільйонами тонн. Основна діяльність виробників спрямована на експорт продукції. До 2013 року в Інші країни відправлялося близько 80% продукції, однак у сфері останніх подій існує перспектива збільшення внутрішнього споживання до 40% в найближчі роки [3].

Динаміка виробництва твердого біопалива за видами представлена в розрізі виготовлення як пелет, так і брикетів. Найбільшу частку в структурі виробництва займає паливо з деревних відходів і лушпиння соняшника. На них припадає близько 25% та 70% відповідно [2].

Щорічно спостерігається приріст виробництва біопалива, що обумовлено тим, що ринок знаходиться зараз на стадії свого активного розвитку.

У 2012 році приріст виробництва твердого палива з лушпиння соняшнику на 47,6% зумовлене високою врожайністю культури. Слід враховувати, що в силу сезонності збору врожаю паливо виробляється на основі сировини минулого і частково поточного року, тому в цьому сегменті таке істотне зростання (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка виробництва соняшнику в 2011-2014 р.р., натуральне вираження, тис.

Мало схильна фактору сезонності заготівля біопалива з деревних матеріалів. Тому в цьому сегменті динаміка виробництва залишається відносно стабільною. Також мінімальні коливання і в сфері виробництва палива з торфу та соломи.

Загальна тенденція до виробництва твердого біопалива це стійке зростання. У 2011 році приріст склав 172 тис. тонн, що на 18% більше в порівнянні з попереднім роком (рис. 2). Наступний рік також продемонстрував позитивну динаміку. Виробництво твердого біопалива збільшилася на 42%. За 9 місяців 2014 року приріст виробництва склав 40% до 1610 тис. тонн. Проте слід враховувати, що до кінця року цей показник збільшиться не більше ніж на 3-5% [4].

Рис. 2. Динаміка виробництва твердого біопалива в 2010-9 міс. 2014 р.р., натуральне вираження, тис. тонн

Основні оператори ринку. На вітчизняному ринку присутні більше двохсот компаній, що виробляють тверде біопаливо у вигляді пелет або брикетів. Конкуренція на ринку не велика, тому основна маса компаній орієнтована на експорт, а ще одна частина виробляє біопаливо для власних потреб.

Велику частку виробництва твердого біопалива займають олієпереробні підприємства, які виготовляють паливо з лущиння соняшника (рис. 3).

Рис 3. Частки основних виробників твердого біопалива в Україні за підсумками 2014р натуральне вираження, %

У першу трійку компаній входять олієпереробні комбінати. Компанія «Каргілл» працює на українському ринку більше 20 років і основним напрямком діяльності підприємства є виготовлення засобів захисту рослин та добрив, а також соняшникової олії. А з продуктів переробки виробляється біопаливо [1].

«Запорізький олієжиркомбінат» має повний цикл переробки сировини, і випускає маргаринову і жирову продукцію: олія соняшникова нерафінована невиморожена, олія соняшникова рафінована дезодорована, мило господарське, а так само шрот соняшниковий, гранульована лузга, фосфатидний концентрат.

Основним напрямком діяльності ТОВ «Українська Чорноморська Індустрія» також є виробництво рослинної олії та жирів, з продуктів переробки яких виготовляється так само і біопаливо.

Висновки

Виробництво біопалива є перспективним напрямком у всьому світі і Україна не є винятком. Динаміка виробництва твердого палива з різних матеріалів збільшується з кожним роком. Відповідно розвивається і експорт продукції в довколишні країни Європи. Однак основними конкурентами на зовнішньому ринку є Росія, Білорусь і Польща.

Інтерес інших країн до твердого біопалива і розвиток експорту є визначальним чинником у становленні ринку. Внутрішній ринок теж схильний до збільшення споживання, проте даний процес багато в чому буде залежати від готовності підприємств до переоснащення.

У споживчому секторі не варто очікувати різкого збільшення попиту на даного роду продукцію, проте істотне зростання валютного курсу і вартості газу може вплинути на ставлення громадян до альтернативних джерел енергії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гойсюк Л. В. Економічна ефективність виробництва сировини для переробки на біопаливо / Л. В. Гойсюк // Економіка АПК. – 2012. – № 6. – С. 46-49.
2. Гойсюк Л. В. Формування сировинної бази виробництва біоетанолу в Україні / Л. В. Гойсюк // Наука й економіка. – Хмельницький, 2012. – Вип. 2 (18). – С. 161-164.
3. Самойленко А. Г. Перспективи виробництва біодизеля в Україні / А. Г. Самойленко // Економіка АПК. – 2012. – № 4. – С. 72-78.
4. Сільське господарство України: [стат. щоріч. за 2013 рік] / за заг. кер. Н. С. Власенка; Держстат України. – К.: 2013. – 386 с.

Бизнес-анализ рынка сырья для производства биотоплива**Шиковець К. А., Мартынюк В. В.***Киевский национальный университет технологии и дизайна*

Проанализированы тенденции и перспективы развития рынка сырья для производства биотоплива в Украине, проведения сегментации и описание структуры рынка. Рассмотрен зарубежный опыт развития рынка. Рассмотрены вопросы повышения конкурентоспособности отечественных производителей сырья для производства биотоплива.

Ключевые слова: бизнес-анализ, рынок сырья для производства биотоплива.

Business research feedstock for biofuels**Shikovets K. A., Martynyuk V. V.***Kiev national university of technologies and design*

The trends and prospects of development of the market of raw materials for biofuel production in Ukraine, segmentation and description of the structure of the market. Considered foreign experience of development of the market. The problems of improving the competitiveness of domestic producers of raw materials for biofuels.

Keywords: business analysis, market of raw materials for biofuels